

Regionální integrace (regionalizmus)

- Regionální dohody o ekonomické integraci, které stanovují pravidla obchodu pro své členy na jiné úrovni než mnohostranný obchodní režim.
- Podstatou těchto procesů je odstraňování diskriminačních překážek obchodu mezi dvěma či více státy a vytváření určitých prvků spolupráce a koordinace mezi nimi.
- **Regionalizmus** představuje jednu z nosných tendencí soudobého vývoje globalizovaného světa, spjatou s technologickým pokrokem, s liberalizací a s posilováním integračních vazeb mezi ekonomickými subjekty v daném hospodářsko-politickém prostoru.

Region

- **Region** má dimenzi teritoriální a socioekonomickou ve smyslu prosazování určitého sjednoceného úsilí místních institucí a podnikatelské komunity, jakož i soudržnosti ve sféře soukromé, municipální a veřejné.
- Regionální integrace je často předcházena či doprovázena tzv. **regionalizací**. Regionalizace představuje různé typy společenského a ekonomického sdružování a spolupráce v rámci konkrétní oblasti, zapříčiněné růstem objemu a rozmanitosti přeshraničních transakcí ve formě pohybu zboží a služeb a mezinárodních kapitálových toků, ale také rychlého celosvětového šíření technologií.

Motivy regionální integrace

- Zvýšená efektivita produkce umožňující specializaci na základě komparativních výhod spjatých s liberalizací trhů integrujících se států,
- Dosažení vyšších úspor z rozsahu výroby díky větší velikosti integrovaného trhu,
- Lepší pozice v mezinárodním obchodě, která vede ke zlepšení směnných relací,
- Dodatečné efekty způsobené větší konkurencí mezi firmami,
- Změny v množství a kvalitě výrobních faktorů plynoucí z vývoje technologie (důsledek růstu efektivity firem).

Motivy regionální integrace

- (Pokud se regionální integrace bude rozvíjet nad rámec zóny volného obchodu či celní unie)
- Ekonomické podněty pro mobilitu výrobních faktorů, tedy vyšší národní důchod,
- Snížení nákladů na provádění fiskální a monetární politiky,
- Snížení nákladů na realizaci opatření ke zvýšení zaměstnanosti, snížení inflace, dosažení vnější rovnováhy a vyššího ekonomického růstu.

Pozitivní faktory regionalismu

- Regionální integrace může přimět vlády států k liberalizaci a usnadnit tak rozvoj obchodu snížením rizika otevřenosti,
- Větší počet regionálních integrací oslabuje opozici při multilaterálních jednáních,
- Regionální integrace je často budována více pro podporu nutných regionálních reforem než pro liberalizaci obchodu a nemusí tak nutně konkurovat multilaterální liberalizaci,
- Regionální integrace umožňuje rozvojovým zemím zapojit se do mezinárodního obchodu i s vyspělými partnery, aniž by byly okamžitě a zcela vystaveny globální konkurenci,
- V regionální integraci je prostor pro dohodu o řadě záležitostí daleko větší než na multilaterálním základě, kde pokrok v liberalizaci je dán společným jmenovatelem zájmů všech zúčastněných zemí.

Negativní faktory regionalismu

- Regionální integrace je zdrojem odklonu obchodu a její negativní dopady tak převažují nad pozitivními,
- Prudce rostoucí regionální integrace blokuje prostor pro vyjednávání a zejména v chudších zemích vytěsňují kapacity pro jednání na úrovni WTO,
- Soupeřící regionální dohody jsou zdrojem standardů, které mohou zablokovat další postup rozvojových zemí v multilaterálních obchodních jednáních,
- Různé právní rámce a mechanismy řešení sporů v rámci regionálních integrací snižují efektivnost multilaterálních pravidel a snižují ochotu zemí dodržovat je.

Regionální seskupení

- Dle **hloubky regionalismu**: mělký regionalismus, hluboký regionalismus, přechodový typ.
- Podle počtu účastníků jde o členění na **dvoustranná** – bilaterální a **mnohostranná** – multilaterální regionální seskupení.
- Dle ekonomické úrovně zemí: severo-severní integrace, jiho-jížní integrace, severo-jížní integrace.

NAFTA

- Severoamerická dohoda o volném obchodu (*North American Free Trade Agreement*).
- Obchodní dohoda spojující Kanadu, Spojené státy americké a Mexiko.
- Snahou je liberalizovat obchod prostřednictvím omezování obchodních a celních bariér.
- Dohoda o NAFTA byla podepsána 17. prosince 1992, vstoupila v platnost 1. ledna 1994.
- Nejdominantnější zemí v rámci NAFTA jsou USA, které vytvářejí přibližně 90% celkové produkce všech tří členských zemí.

NAFTA (2010)

Charakteristika	Kanada	Mexiko	USA
Rozloha (mil. km ²)	9,98	1,97	9,15
Obyvatelstvo (mil.)	35,05 (2012)	112,3 (2010)	313,9 (2012)
Hlavní město	Ottawa-Gatineau	Ciudad de México	Washington, D.C.
Měna	kanadský dolar (CAD /100 centů)	mexické nové peso (MXN/100 centavů)	americký dolar (USD nebo \$/100 centů)
Úřední jazyk	angličtina/franc.	španělština	angličtina
Hrubý vládní dluh (% HDP)	83.0	42.9	98.2
Saldo běžného účtu plat. bil.	-3.6	-0.2	-3.0
HDP na obyv. (USD)	47 424	9 207	46 811
HDP (% meziroční změna)	3.16	5.3	2.4
Inflace (%)	1.8	4.1	1.6
Nezaměstnanost (%)	7.9	5.4	9.6

Motivy pro vznik NAFTA

- **USA:** snaha o zvýšení poptávky po amerických výrobcích (americkém exportu) ze strany rozvíjející se mexické ekonomiky s pozitivními dopady na americký trh práce. Vytvoření hospodářsky silného protipólu prohlubující se evropské integraci a rozšiřování EU a dynamicky se rozvíjícímu asijskému trhu.
- **Kanada:** možnost definitivně dořešit problémy ve vzájemných obchodních vztazích s USA v oblastech, které CUSFTA nepokrývala. Otevření mexického trhu s možností zisku nových obchodních a investičních příležitostí.
- **Mexiko:** otevření amerických trhů s vysokou kupní silou pro všechny subjekty mexického hospodářství.
• Očekávané zvýšení přílivu zahraničních investic.

Hlavní cíle NAFTA

- Odstranění bariér volného obchodu a usnadnění přeshraničního pohybu zboží a služeb mezi členskými státy,
- Podpora podmínek vhodných pro rozvoj konkurence v pásmu volného obchodu,
- Podstatné zvýšení investičních příležitostí na území členských států,
- Zabezpečení adekvátní a účinné ochrany práv duševního vlastnictví,
- Vytvoření procedur a efektivních postupů při provádění dohody a při řešení sporů,
- Vytvoření rámce na další trilaterální, regionální a multilaterální spolupráci.

Zhodnocení činnosti NAFTA

- NAFTA je komplexní zónou volného obchodu.
- Během 20leté existence NAFTA (1993/2013) se objem vzájemného trilaterálního obchodu zvýšil o bezmála 300 %.
- Objem vzájemné výměny zboží a služeb mezi USA a Kanadou se více než zdvojnásobil, obchod mezi USA a Mexikem se zvýšil více než čtyřnásobně a mezi Kanadou a Mexikem se zvýšil více než sedmkrát.
- Došlo ke zvýšení objemu přímých zahraničních investic do zemí NAFTA bezmála na pětinasobek.

Aktuální problémy NAFTA

- Ilegální imigrace z Mexika do USA.
- Maquiladoras, což je označení pro mexické továrny, které operují pod programem maquila, jenž je zaštitěn mexickým Ministerstvem obchodu a průmyslu (*SECOFI*). Tento program umožňuje zahraničním společnostem získat kapitálovou účast na společnosti nebo jejím vedení až do výše 100 %. Maquiladoras, vlastněné převážně americkými, japonskými a evropskými podniky, se značně podílí na mexickém hospodářském růstu a tvoří značnou část jeho exportu, na druhé straně se ale nevyhnuly kritice, že nedůstojně využívají pracovní síly méně vyspělých států.

APEC

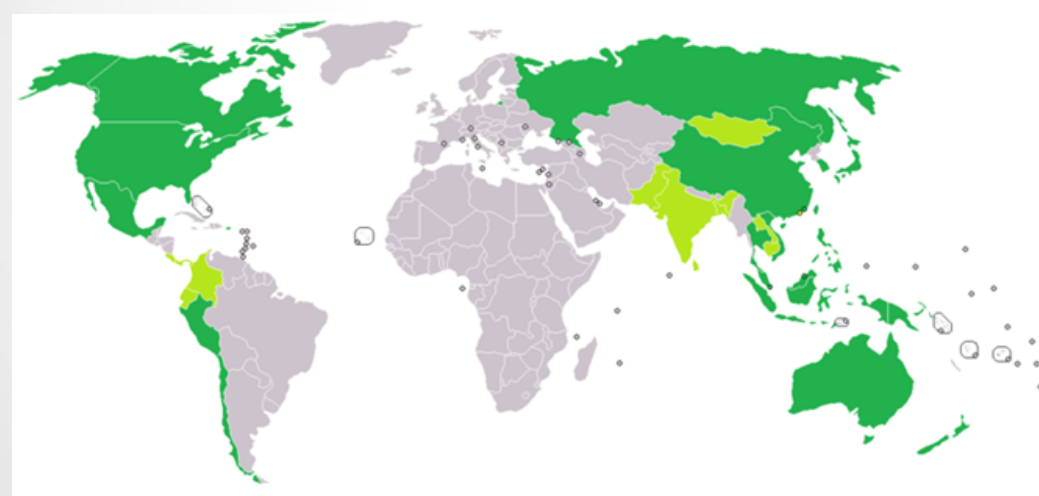
- **Asijsko-pacifické hospodářské společenství** (Asia-Pacific Economic Cooperation)
- neformální regionální uskupení podporující ekonomický růst, spolupráci a investice v asijsko-tichomořské oblasti
- zvláštní typ organizace (*sui generis*), která je založena na principu otevřeného regionalismu a její rozhodování na konsensu všech členů.
- Společenství bylo založeno 7. 11. 1989, sídlo má v Singapuru

APEC

- Asijsko-pacifické hospodářské společenství (Asia-Pacific Economic Cooperation)
- Neformální regionální uskupení podporující ekonomický růst, spolupráci a investice v asijsko-tichomořské oblasti.
- Zvláštní typ organizace (*sui generis*), která je založena na principu otevřeného regionalismu a její rozhodování na konsensu všech členů.
- Společenství bylo založeno 7. 11. 1989, sídlo má v Singapuru

APEC

- V současnosti APEC sdružuje celkem 21 zemí o rozloze jedné třetiny světa, ve kterých žije přibližně 40 % obyvatelstva světa (z toho plná polovina obyvatel žije v Číně). APEC se podílí na více než polovině světového HDP a přibližně 45 % světového obchodu.

Důvody vzniku APEC

- Prohlubující se **závislost ekonomik regionu asijského Tichomoří** a úsilí využívat přírodního, lidského a hospodářského potenciálu,
- Relativní **izolovanost jednotlivých zemí regionu**, s cílem zlepšit společnou vyjednávací pozici vůči ostatním zemím, příp. regionálním seskupením,
- **Existence tarifních i netarifních opatření** (ochranářská opatření z dob nižší konkurenceschopnosti produkce na zahraničních trzích),
- Snaha vytvořit **multilaterální platformu pro spolupráci**, ekonomická integrace do vzniku APEC byla především tržně orientovaná a tažená soukromým sektorem,

Důvody vzniku APEC

- **Zájem světových velmocí o posílení vlivu v asijsko-tichomořské oblasti,**
- Pocit izolovanosti Austrálie, Nového Zélandu a částečně i zemí ASEAN a snaha o vytvoření „**uzavřeného**“ **integračního seskupení,**
- Potřeba řešit problémy formou neformálních setkávání zemí v oblasti s cílem **zajistit celkovou stabilitu regionu.**

Hlavní cíle APEC

- **Zabezpečit a udržet růst a rozvoj regionu,**
- Podporovat toky zboží, služeb, kapitálu a technologií prostřednictvím větší ekonomické provázanosti a tím **zvýšit efektivitu regionu,**
- **Rozvíjet a posilovat otevřený multilaterální systém obchodu** v zájmu Asie a Tichomoří,
- **Odstranit bariéry obchodu zbožím, službami a investicemi** mezi účastníky způsobem shodným se zásadami WTO (GATT).
- nalezení **východisek z finanční a ekonomické krize,** zajištění větší bezpečnosti a udržitelnosti kapitálových toků,
- **obnovení důvěry** v ekonomiky asijského Tichomoří,

Zhodnocení činnosti APEC

- Snížení průměrné hodnoty cla v oblasti z 16,9 % (1989) na 5,8 % v roce 2010.
- Vzrostl obchod mezi ekonomikami **v rámci APEC** z 1,7 bil. USD v roce 1989 na 5,9 bil. USD v roce 2012, tj. na více než **trojnásobek**,
- Více než **5krát vzrostl celkový obrat** mezinárodního obchodu APEC, obrat obchodů se zbytkem světa se v období 1989-2010 zvýšil 4,6krát.